

Durmuş Hocaoğlu

Büyük Manevra ve Psikolojik Harekât: II

Yeniçağ, “Analiz”, 10 Aralık 2007, Pazartesi., s.08
“Analiz” Sıra No: 602; 2007-117; Aralık-05

YENİÇAĞ

Kitle psikolojisine biraz eğilmek lâzım; kaldığımız yerden devam edelim: **Birinci Madde**'de “Kitle, herşeyi blok olarak görür, blok olarak kavrar; detayla ilgilenmez, dinlemez ve dinlese de anlamaz. Kitle, ismiyle müsemma olarak, kitlevî olanı kavrar” dedikten sonra “teferruat, yâni dallı-budaklı kısımlar ulemânın ve ulemâdan da ziyâde intelijansiyanın işidir; onları da halletmek kolay zâten” demiştik. Niçin? Çünkü öyle de ondan; şöyle, ‘öyle de ondan’, her iki şekliyle, hem Kitle için hem de Ulumâ ve İtelijansiya için: İlkin, Kitle, herşeyi blok, yâni kaba bir ‘bütün’ olarak kavrar ve teferruatla ilgilenmez ve gerçekten, ilgilense de anlamaz; çünkü, Kitle’nin, asıl mesâîsi gündelik hayâtın galesi “entellekt” üzerine değil, maîşet ve kisb ü kâr üzerine teksîf olmuştur, maîşet ve kisb ü kârı velev ki az velev ki çok da olsa; yâni burada zenginlik-fakirlik gibi bir kıstas o kadar da bahse mevzû değildir prensip îtibâriyle: En üst gelir grubundaki ile en alt gelir grubundakiler arasında ciddî bir fark pek yoktur; zenginler de fakirler de aynı nisbette pay alırlar “kitle”ye dâhil olmak ve “kitle-adam” olmak noktai nazarından; hattâ zengin ülkelerin kitle adamı ile fakir ülkelerinkiler arasında da öyle mühim bir fark yoktur. Hattâ ve hattâ, dahası, “kitle-adam” olmak noktai nazarından, şaşılacak gibi gelebilir ammâ, çok üstün vasıflı olduğu zannedilen Ulemâ’nın ekseriyeti de bu büyük cemaate – aşîret de denebilir - dâhildir. Nitekim, “Cemiyet, her zaman, iki parçanın dinamik bir birliğinden oluşur, azınlıklar ve kütleler. Azınlıklar, özel vasıfları haiz fertler veya fertlerden oluşmuş gruplardır. Kütle ise, özel vasıflardan mahrum insanların bir araya gelmesiyle vücut bulur” diyen, “kitle-adam” kavramının mücidi Gasset, hemen akabinde “Şu halde, kütleler derken, sadece veya esas olarak, “emekçi kütleleri” kastedilmediği anlaşılmalı. Kütle, aelâlâde insandır.” demeyi ihmâl etmemektedir.[1] Buradaki “aelâlâde” sıfatının “ordinary” mânâsında istîmâl edildiğine dikkat edilmezse “âdî, bayağı” demek olduğu zannedilebilir, hâlbuki değil: Her yerde bol-bol, mebzûlen bulunan, sıradan adam demektir. İşte Ulemâ’nın – artık “bilim insanı” denen *homo sapiens* – “kitle-adamlığı da burada ortaya çıkar. Yine Gasset’in tâbiriyle söylersek[2]:

Bilgilidir, ama kendi ihtisas sahasına girmeyen bütün diğerlerinden habersiz: fakat yine de cahil değildir, çünkü “ilimci”dir ve kâinata kendine ait olan küçücük kısmı çok iyi “bilir”. Onun **bilgili bir cahil** olduğunu söylemek mecburiyetindeyiz, ki bu da kendi özel sahasında bilgili birinin hırçınlık ve huysuzluğunu dışarı vurduğu için bilgisiz sayılacağı ima edildiğinden çok daha ciddî bir meseledir.

İşte uzmanın davranışı da gerçekten böyle. **Politikada, sanatta, âdet ve geleneklerde, diğer ilimlerde ilkel, cahil bir adamın davranışıyla hareket eder;** ve tutumunu

kuvvetle ve kendinden hoşnut bir şekilde takır, ve — işte paradoks burada — bu konularda diğer uzmanların da bulunabileceğini kabul etmez.

Binâenaleyh, aslında en mühim kitle-adamlar işçiler, köylüler v.s.'den ziyâde – onlar da dâhil ama – bu “bilgili câhil”lerdir ve en kronik olanlar da bunlardır; çünkü meselâ fizikte “pozitron”u iyi bilir, lâkin politik vizyonu çocukçadır, mahalle kahvehânesinde kâğıt oynayan esnaf veya ameleden daha üstün evsafıta değildir; değildir, ammâ, haddini bilmez, üstelik bir de etrafından saygı gördüğü için bu naif bilgileriyle etkide de bulunur.

İşte, bu *bilim insanları* da tıpkı diğer hem cinsleri kitle-adamlarla birlikte bir cemiyetin en büyük adedî kısmını oluştururlar ve aynı illet ile mâlûldürler: Eşya’yı blok olarak kavradıkları için ustalıklı, “ince-âyar” bir siyâsetin avı olurlar.

Şimdilik, entellektüelleri bir kenara bırakarak **Madde İki**'ye geçmeden şunu soralım: Ulemâ'nın hepsi mi böyle?

[1] Ortega y Gasset., *Küttelelerin İsyanı (La Rebelion De Las Masas)*., Çeviren: Nejat Muallimoğlu., Bedir Yayınevi., İstanbul, 1992., s.16-17;

[2] Gasset., *a.e.*, s.94

